

Nr 1663

av herr Bohman m. fl.

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1973:75 angående vissa organisations- och anslagsfrågor m. m. rörande försvaret.

I motionen 1973:241, som moderata samlingspartiet väckte i samband med statsverkspropositionen, redovisas våra synpunkter på svensk säkerhetspolitik och de krav som enligt vår mening måste ställas på det svenska försvaret. Vi tar avstånd från de riktlinjer för försvarets fortsatta utveckling som socialdemokratin numera genomdrivit och som leder till en snabbt sjunkande försvarseffekt. Då emellertid statsverkspropositionen upptog vissa anslag endast som preliminära, i avvaktan på en kommande proposition, anmälde vi vår avsikt att först när denna föreläge vårt samlade alternativa förslag till en försvarspolitik som vi kan dela ansvaret för.

Den av regeringen nu framlagda propositionen 1973:75 följer så gott som helt statsverkspropositionens preliminära förslag. De betänkligheter som vi anförde i vår motion (1973:241) kvarstår därför oförändrade.

Tillfälliga förbättringar i det säkerhetspolitiska läget får inte tas till intäkt för nedskärningar som omöjliggör den långsiktiga inriktning och planläggning som av ekonomiska och tekniska skäl är nödvändig om god valuta skall erhållas av försvarsanslagen.

De överläggningar som har inletts mellan stormaktsblocken om ömsesidiga, balanserade nedrustningsåtgärder har ännu inte lett till resultat; inte heller har nedrustningsförhandlingarna i Genève haft framgång.

Kärnvapenproven fortsätter på ömse sidor, och den överenskommelse som har träffats om kvantitetsbegränsningar i frågan om vissa vapen tycks ha åstadkommit en skärpt tävlan om skapandet av andra.

En snabb utbyggnad pågår av den sovjetiska flottan, inte minst i farvatten i vår närhet och i form av landstigningstonnage. De militära styrkor som står emot varandra i Europas mitt är fortfarande starkare än någonsin tidigare. Verkliga reduceringar av rustningsnivån i vår närhet har inte skett, och de båda stormaktsblockens förmåga att ytterligare öka sina styrkor där har inte minskat. Att från svensk sida driva en sådan nedrustning som blir en följd av propositionens förslag är därför inte säkerhetspolitiskt underbyggt.

De kraftiga nedskärningarna i jämförelse med tidigare gällande riktlinjer kan alltså inte grundas på utvecklingen inom det militärpolitiska området i vår omvärld.

I den mån sänkningarna i försvarsanslagen - som ofta sker - motiveras med hänvisning till vår svaga ekonomiska situation bör man göra klart för sig att nettoeffekten inte alltid är så stor. Besparingarna

leder ofta till sådana störningar på arbetsmarknaden som måste elimineras genom statsanslag i annan ordning, kanske i jämförbar storlek.

Den sedan 1958 i vårt land tillämpade metoden att planera försvarets utveckling inom långsiktigt fastställda ekonomiska ramar har visat sig ha stora fördelar. Dessa fördelar uttunnades dock i hög grad då det senaste försvarsbeslutet icke fastställde någon i förhållande till anslagen realistisk målsättning och berövade försvarets myndigheter möjligheten att räkna med full ersättning för framtida pris- och lönekostnadsstegringar.

Den i statsverkspropositionen angivna och i propositionen 1973:75 belysta planeringsramen för det militära försvaret under perioden 1973/74 till 1977/78 – 34 520 000 kr., i prisläge februari 1972 – innebär att ramen formellt är oförändrad under den programplaneperiod som inleddes med försvarsbeslutet år 1972 men i verkligheten att den årligen minskar i köpkraft på grund av den bristande ersättningen för pris- och lönekostnadsstegringar.

Konsekvenserna av det framlagda förslaget blir bl. a. följande:

Den anställda personalen inom krigsmakten måste minska med ca 3 000 personer netto under perioden. För att detta skall bli möjligt måste investeringar göras, som ytterligare kommer att begränsa utrymmet för annan verksamhet.

Repetitionsutbildningen kan icke bedrivas på sätt som tidigare beslutats. Krigsförbandsövningar och särskilda befälsövningar inom samtliga försvarsgrenar kommer att behöva inställas i betydande omfattning.

Vissa förband måste utgå ur krigsorganisationen medan de ännu har god försvarseffekt, t. ex. huvuddelen av robotförbanden "Blood Hound" och ett antal Drakendivisioner.

På längre sikt innebär propositionens ram bl. a. följande:

Inom *arméförbanden* minskar antalet infanteribrigader med minst 50 procent i förhållande till nuläget. Brigaderna får en lägre kvalitet än vad tidigare planerats, främst beträffande rörlighet och eldkraft. Luftvärnsförbanden reduceras. Minskningen här uppvägs dock i någon mån av att luftvärnsrobot 70 anskaffas.

Inom *marinförbanden* minskar antalet u-båtar med ungefär 50 procent i förhållande till nuläget. Jagare och fregatter utgår helt.

Beträffande *flygvapenförbanden* blir det en minskning med minst 50 procent i förhållande till nuvarande antal.

Något som är särskilt allvarligt med den nuvarande försvarspolitik är att de låga ramarna och bristen på full ersättning för pris- och lönehöjningar har lett till en sådan sänkning av köpkraften att överbefälhavaren förklarat att planeringen icke kan ske med tidigare studier och utredningar som grund. Det militära försvarets mål och uppgifter samt sättet att genomföra invasionsförsvaret måste därför, hävdar han, omprövas från grunden.

Några direktiv som kan ligga till grund för en sådan nödvändig omprövning har regeringen dock icke givit.

Moderata samlingspartiets förslag till förstärkning under programperioden och budgetåret 1973/74

Som vi angivit ovan och i vår tidigare motion (1973:241) kan moderata samlingspartiet icke godtaga den nuvarande försvarspolitik.

En framåtsyftande klart definierad försvarspolitik på en från säkerhetssynpunkt godtagbar nivå måste åter åstadkommas. För att på sikt uppnå detta måste åtgärder omedelbart vidtagas för att dämpa nedrustningens skadeverkningar och för att ge ökad handlingsfrihet för framtiden. Vi kräver därför:

att den militära planeringen tillåts utgå från ett fast penningvärde, dvs. att ersättning skall utgå för pris- och lönekostnadsstegringar, och föreslår att regeringen snarast måtte utreda och därefter tillämpa lämplig metod för hur detta i praktiken skall ske,

att åtgärder för att rationalisera den militära verksamheten inte tillåts inkräkta på övrig planlagd verksamhet utan tvärtom underlättas genom att en rörlig kredit av erforderlig storlek ställs till de militära myndigheternas förfogande,

att planeringsramen för programperioden på sätt som nedan anges, höjs till 36 245 milj. kr, en höjning som dock inte innebär något slutligt ställningstagande till försvarsutgifterna utöver nästa budgetår,

att anslaget för budgetåret 1973/74, på sätt nedan anges, uppräknas till 7 578 milj. kr.

Repetitionsutbildningen

Vi föreslår att ramen för planeringsperioden höjs med 430 milj. kr., vilket skulle möjliggöra att krigsförbanden i enlighet med riksdagens beslut av år 1966 kan vara användbara för sina uppgifter omedelbart efter mobilisering. De försök som nu görs med förkortning av de värnpliktigas grundutbildning gör repetitionsutbildningen särskilt viktig. Den reduktion av denna utbildning som föreslås i propositionen kan vi därför inte acceptera. För nästa budgetår fordras en höjning av utgiftsramen med 20 milj. kr.

Armén

Vi föreslår att ramen för planeringsperioden höjs med 305 milj. kr., vilket skulle möjliggöra

att ytterligare två infanteribrigader kan bibehållas,

att en snabbare förnyelse av brigadartilleriet, som i dag består av föråldrad materiel, kan åstadkommas,

att ytterligare tre luftvärnsbataljoner utrustade med robot 70 kan anskaffas samt att mörkerkapaciteten i vissa luftvärnsbataljoner kan förbättras.

För nästa budgetår erfordras en höjning av utgiftsramen med 30 milj. kr.

Marinen

Vi föreslår att ramen för planeringsperioden höjs med 335 milj. kr., vilket skulle möjliggöra

att u-båt A 14 skulle, som ursprungligen var planerat, kunna beställas i fem exemplar i stället för nu beslutade tre, vilket medför att priset per båt sjunker avsevärt och att en önskvärd förbättring av sysselsättningsläget, bl. a. vid Karlskronavarvet, vinnas,

att beställning och leverans av patrullfartyg i stort sett kan ske enligt tidigare planer,

att projektering m. m. kan inledas för flottiljledare och u-båtsprojektet A 17,

att kust- och sjöroboten samt ytterligare fyra 12-centimeterskustartilleribatterier kan anskaffas under perioden.

För nästa budgetår erfordras en höjning av utgiftsramen med 55 milj. kr.

Flygvapnet

Vi föreslår att ramen för planeringsperioden höjs med 565 milj. kr., vilket skulle möjliggöra

att på sikt 7 attack-, 3 spanings- och 11 jaktdivisioner kan vidmakthållas.

För nästa budgetår erfordras en höjning med 80 milj. kr.

Övrigt

Vi föreslår att ramen för planeringsperioden höjs med 75 milj. kr. för anskaffning av *telemotmedel* och att utgiftsramen för nästa budgetår i detta syfte ökas med 15 milj. kr.

Vidare föreslår vi att planeringsramen för *hemvärnet* höjs med 15 milj. kr., vilket skulle möjliggöra

att hemvärnets utrustning förbättras, så att varje hemvärnsgrupp kan beväpnas med ytterligare en automatkarbin; att en sådan utveckling snarast kommer till stånd är angeläget också för att upprätthålla sysselsättningen vid gevärsfabriken i Eskilstuna,

att en ny kulspruta och förbättrad radioutrustning samt nya uniformer för hemvärnssamariter och hemvärnsslottor kan anskaffas.

För nästa budgetår erfordras en utgiftsökning av 6 milj. kr.

Civilförsvaret

Vi föreslår att - i avvaktan på att nu pågående utredning angående civilförsvarets fredsorganisation färdigställs - civilförsvaret ges möjlighet

att vidtaga den planerade anskaffningen av gasskydd för barn, utan inskränkningar i den inplanerade övnings- och forskningsverksamheten.

Härtill erfordras en höjning av utgiftsramen för nästa budgetår med 2,6 milj. kr.

Med stöd av vad som anförts hemställer vi

att riksdagen måtte besluta

1. att för budgetåret 1973/74 fastställa utgiftsramen för det militära försvaret till 7 578 milj. kr., innebärande en ökning av basbeloppet med 206 milj. kr.,
2. att för perioden 1973/74 - 1977/78 godkänna en planeringsram för det militära försvaret med 36 245 milj. kr. i prisläget februari 1972, innebärande en höjning med 1 725 milj. kr.,
3. att godkänna den fortsatta inriktningen av huvudprogrammen i enlighet med vad i motionen angivits,
4. att full ersättning för inträffade pris- och kostnadsstegringar skall utgå i enlighet med vad som ovan angivits,
5. att tilldela försvarets myndigheter en rörlig kredit att användas för rationaliseringsinvesteringar och att återbetalas med hjälp av rationaliseringsvinsterna.

Stockholm den 27 mars 1973

GÖSTA BOHMAN (m)

STAFFAN BURENSTAM LINDER (m) CARL ERIC HEDIN (m)

ALLAN HERNELIUS (m) ASTRID KRISTENSSON (m)

ERIC KRÖNMARK (m) BLENDA LJUNGBERG (m)

TAGE MAGNUSSON (m) N. YNGVE NILSSON (m)

i Borås i Trobro

PER PETERSSON (m) G. IVAR VIRGIN (m)

i Gäddvik